

تبیین پدیدار شناسانه تجربه زیسته زنان از شادمانی زناشویی

محسن نیازی^۱، سید حسین سیادتیان*^۲، زهرا نیکخواه^۳

چکیده

مقدمه: با توجه به اینکه تجربه زیسته به عنوان یکی از سنت‌های پژوهش کیفی که بر تجربه درونی افراد تاکید دارد این پژوهش با هدف تبیین پدیدار شناسانه تجربه زیسته زنان از شادمانی زناشویی انجام شد.

روش پژوهش: در این پژوهش از روش کیفی پدیدارشناسی توصیفی استفاده شد. مشارکت کنندگان پژوهش ۱۵ زن متأهل با بازه سنی ۲۳ تا ۳۹ ساله در شهرستان کاشان و اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳ بودند که دارای نمره شادمانی زناشویی بالا از پرسشنامه شادمانی زناشویی بودند. مشارکت کنندگان به روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته جمع آوری و با روش ۷ مرحله‌ای کلایزی تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج حاکی از استخراج ۳ مضمون اصلی و ۱۷ مضمون فرعی بود. مضمون‌های اصلی عبارتند از (۱) عوامل خانوادگی (۱- رضایت خانواده، ۲- هم سطحی اقتصادی، ۳- اشتراکات فرهنگی / مذهبی، ۴- حمایت خانواده ها، ۵- عدم دخالت؛ (۲) مهارت های بین فردی (۱- علاقه، ۲- سازگاری / تفاهم / درک متقابل، ۳- احترام، ۴- ارتباط کلامی، ۵- همکاری در منزل، ۶- گذشت، ۷- ابراز محبت، ۸- صداقت و اعتماد)، (۳) عوامل زمینه ای (۱- هم سن بودن / اختلاف سنی کم، ۲- تحصیلات، ۳- وجود فرزند، ۴- رفاه اقتصادی) که در پژوهش به تفصیل مورد بررسی قرار گرفتند.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج مشخص گردید که در ایجاد شادمانی زناشویی عوامل مختلفی نقش دارند و از نتایج این پژوهش می‌توان در جهت بهبود کیفیت روابط بین زوجین بهره برد، همچنین روانشناسان و مشاوران حیطه خانواده می‌توانند در جهت کاهش مشکلات بین زوجین از یافته‌های این پژوهش استفاده نمایند.

واژه‌های کلیدی: پدیدار شناسی، تجربه زیسته، شادمانی زناشویی، زنان.

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۳/۱۰/۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۷/۲۲

استناد: نیازی محسن، سیادتیان سید حسین، نیکخواه زهرا. تبیین پدیدار شناسانه تجربه زیسته زنان از شادمانی زناشویی، خانواده و بهداشت، ۱۴۰۴؛ ۱۵(۱):

۱۷۷-۱۹۶

^۱ - دکتری جامعه‌شناسی، استاد، گروه جامعه‌شناسی دانشکده علوم انسانی دانشگاه کاشان، ایران. پست الکترونیک: niazim@kashanu.ac.ir

^۲ - (نویسنده مسئول). دکتری روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه اصفهان، ایران. مدرس گروه روانشناسی دانشگاه کاشان. شماره تماس: ۰۹۱۳۲۷۶۷۸۴۰ پست الکترونیک: h.siadatian@gmail.com، تلفن: ۰۹۱۳۲۷۶۷۸۴۰

^۳ - دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات فرهنگی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران، zahranikk206@gmail.com

© حقوق برای مؤلف (آن) محفوظ است. این مقاله با دسترسی آزاد در خانواده و بهداشت تحت مجوز کرییتیو کامنز <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> منتشر شده که طبق مفاد آن هرگونه استفاده غیر تجاری تنها در صورتی مجاز است که

به اثر اصلی به نحو مقتضی استناد و ارجاع داده شده باشد.

مقدمه:

خانواده به عنوان یکی از نهادهای اصلی جامعه، مهم ترین مکان پرورش جسم و روح افراد می باشد (۱). این نهاد نخستین و مهم ترین بستر رشد همه جانبه انسان محسوب می شود و از دیرباز نقش ها و کارکردهای خانواده مورد توجه روان شناسان، جامعه شناسان و متخصصان تعلیم و تربیت بوده است (۲). هیچ جامعه ای نمی تواند ادعای سلامت کند، چنانچه از خانواده های سالم برخوردار نبوده و هیچ یک از آسیب های اجتماعی نیست که فارغ از تاثیر خانواده پدید آید (۳). ازدواج ساختار جهت بنیاد نهادن رابطه خانوادگی و صمیمیت است. ازدواج خوب به زندگی افراد معنا و هویت می دهد؛ در واقع ازدواج موفق و شروع رابطه زناشویی این توانایی را دارد که بسیاری از نیازهای روانی و فیزیولوژیکی را در یک محیط امن برآورده نموده و تاثیر بسزایی بر سلامت و بهداشت روانی افراد داشته باشد. سازمان بهداشت جهانی نیز نهاد خانواده را به عنوان عامل اجتماعی اساسی در ارتقاء سلامت و بهزیستی معرفی کرده است. ماندگاری این نهاد مقدس در گروه تداوم و سلامت رابطه میان زن و شوهر است. لازمه تقویت زندگی خانوادگی، ثبات و دوام آن به نوع نگرش و طرز تعامل زوج ها با یکدیگر است؛ از مهمترین عوامل موثر بر ثبات و نگرش مثبت زوجین به یکدیگر، وجود شادمانی زناشویی است (۴).

جانسون و وو^۱ (۵) شادمانی زناشویی را میزان رضایت فردی یا شادمانی فردی که شخص در مورد ازدواج خود احساس می کند، تعریف کرده است. شادمانی زناشویی از مهمترین پیش بین های سازگاری زناشویی و شاخص توانمندی از کیفیت زندگی مشترک است (۶) و از مهم ترین اجزای کیفیت روابط زوجین است (۷). همچنین شادمانی زناشویی نشان دهنده ابعاد ذهنی کیفیت روابط زناشویی و مترادف با بهزیستی روان شناختی در روان شناسی مثبت نگر می باشد (۸). به اعتقاد آماتو^۲ (۹) مفهوم شادمانی زندگی زناشویی گاهی اوقات به جای رضایت زناشویی به کار می رود و اغلب در تعریف کیفیت زندگی ترکیب می شود به دلیل اینکه این تمایز اغلب مبهم هستند لازم هست مفاهیم کیفیت زندگی زناشویی و شادمانی و سایر متغیرهای مربوط مجزا شوند؛ رضایت زناشویی به عنوان نیاز یا تمایلی اساسی که در رابطه ارضاء می شود مفهوم سازی شده است در حالی که شادمانی زناشویی به عنوان احساس خوشی یا شادی که با بودن در یک ارتباط حاصل می شود بیان می گردد (۱۰).

گالامبوس، کران، جانسون و لاکمن^۳ (۱۱) در زمینه مکانیزم تاثیر شادمانی زناشویی بیان می کنند که با افزایش شادمانی زناشویی، خلق زوجین بالا رفته، دیدگاه آنها در مورد مسائل و مشکلات زندگی جنبه مثبت تر پیدا می کند و رفتارها بیشتر منطقی و نه از روی هیجان خواهد بود. در این راستا در مطالعه جانسون و همکاران (۵) نشان دادند که زوج هایی که گرایش بر تمرکز بر جنبه های مثبت همسر خود دارند و روی جنبه های منفی تمرکز نمی نمایند زندگی شادتر، رضایت بیشتر و روابط پایدارتری را تجربه می کنند. از دیدگاه تانزا^۴ (۱۲) شادمانی زناشویی شامل ۷ بعد است که شامل: ۱- میزانی که فرد احساس می کند همسرش او را درک می کند. ۲- میزان عشق و عاطفه ای که فرد در ارتباط با همسر خود درک می کند. ۳- میزانی که فرد و همسرش در مورد مسائل با یکدیگر توافق دارند. ۴- ارتباط جنسی زوج ها. ۵- تا چه حد همسرشان را به عنوان فردی که از چیزهای منزل نگهداری می کند درک می کنند. ۶- تا چه حد همسرشان را به عنوان فردی که فعالیت ها را با مشارکت او انجام می دهد، درک می کند. ۷- میزان درک آنها از وفاداری همسرشان.

^۱ Johnson & Wu

^۲ Amato

^۳ Galambos, Krahn, Johnson & Lachman

^۴ Tanzer

ون لانینگهام^۱، جانسون و آماتو^(۱۳) در زمینه ضرورت شادمانی زناشویی در بین زوجین بیان می‌دارد که همسران شاد و خوشبین می‌توانند در سطح شادمانی شریک زندگی شان تاثیر مثبتی داشته باشند؛ سطح شادمانی زناشویی تلویحاً نشانگر سطح پایین تعارض است و با مشخصه‌های رفتاری مانند سازگاری ارتباط دارد. کمپ‌دش، تیلور و راجرز^(۱۴) در مطالعه خود ۳ سطح از شادمانی زناشویی را برای افراد مورد مطالعه در نظر گرفتند سطح بالا، متوسط و پائین که در هر سطح شاخص‌هایی را مورد مطالعه قرار دادند و نشان داد مردانی که به نسبت کمتری در کارهای خانه مشارکت دارند و همسر خود را در تصمیم‌گیری مشارکت نمی‌دهند از سطح پایین شادمانی زناشویی برخوردارند. همچنین افرادی که از توانایی تغییر در نگرش‌ها، پایبندی به اعتقادات و تعهد به زندگی مشترک، توانمندتر هستند، سطح بالایی از شادمانی زناشویی را تجربه می‌کنند. در دیگر پژوهش‌ها نیز به نقش مهم شادمانی زناشویی اشاره شده است به طوری که راگول و همکاران^(۶) به این نتیجه رسیدند که در زوجینی که دارای سطح بالاتری از شادمانی هستند رضایت زناشویی افزایش می‌یابد و شادکامی در زوجین می‌تواند به بهزیستی روان‌شناختی، عملکرد بهتر سیستم ایمنی بدن، ایجاد روحیه مثبت، کاهش افسردگی، روابط جنسی رضایت بخش و کاهش طلاق در آینده کمک نماید؛ بنابراین تمرکز بر این بعد از زندگی زناشویی نه فقط تضمین‌کننده سلامت جسمی و روانی همسران است بلکه می‌تواند در رشد سلامت فرزندان تأثیر گذار باشد. در پژوهش رانور، سابی، پرولکس و ولینگ^(۱۵) مشخص شد افرادی که میزان شادی زناشویی بالاتری دارند اوقات فراغت بیشتری را با همسرانشان می‌گذرانند، سطوح بالاتری از رضایت شغلی را گزارش می‌دهند بعلاوه مشخص گردید زوج‌های شاد از مهارت حل مسئله بیشتر استفاده می‌کنند و نگرش آنها نسبت به هم مثبت‌تر است و در مقابل زوج‌های ناشاد در حین تعارض از سرزنش، تحقیر، توهین و کناره‌گیری استفاده می‌نمایند و نگرش بدبینانه‌ای نسبت به هم دارند. هم‌چنین زوج‌های شاد از سلامت فیزیکی و روانی بالاتری برخوردارند زیرا حمایت بیشتری از یکدیگر می‌کنند. در پژوهشی که در کشور ایالات متحده آمریکا انجام شده حاکی از آن بود که در بین زوجین ۲۰ تا ۵۵ سال میزان شیوع شادکامی زناشویی ۳۰ درصد بوده است^(۴). با بررسی پژوهش‌های ذکر شده می‌توان به اهمیت جایگاه مهم مولفه شادمانی زناشویی در بهبود روابط بین زوجین و کاهش تعارضات بین آنان پی برد. از طرف دیگر پژوهش‌هایی کمی نیز به بررسی عوامل موثر و زمینه‌ساز شکل‌گیری یا بهبود شادمانی زناشویی پرداخته است. بهره‌گیری از آموزش ذهن‌آگاهی مثبت‌نگر^(۱۶)، گروه درمانی رفتاری-ارتباطی^(۱۷)، زوج درمانی گروهی هیجان‌مدار^(۱۸)، درمان هیجان‌مدار^(۱۹)، زوج درمانی مثبت‌نگر^(۲۰)، آموزش مثبت‌نگر گروهی^(۲۱)، آموزش معنویت با تأکید بر آموزه‌های اسلامی^(۲۲)، روان‌درمانی مثبت‌نگر گروهی^(۲۳)، آموزش غنی‌سازی روابط^(۲۴) از جمله برنامه‌های آموزشی و درمانی بود که در زمینه افزایش شادمانی زناشویی تاکنون انجام شده است. بعلاوه هوش معنوی و تنظیم شناختی هیجان^(۲۵)، توانایی دریافت و ارسال پیام، خود شفقت‌ورزی، گوش دادن، کنترل عاطفی، و ارتباط توأم با قاطعیت^(۲۶) از متغیرهای پیش‌بینی‌کننده شکل‌گیری شادمانی زناشویی می‌باشند. ساندا^(۲۷) در تنها پژوهش کیفی بیان می‌دارد در شرکت‌کنندگان هندی، طبقه اجتماعی-اقتصادی، ساختار خانواده، نوع ازدواج‌های منظم و عاشقانه، وجود همدلی، توافق و حمایت زمینه‌ساز شادمانی زناشویی می‌باشد. به نظر می‌رسد برای درک بهتر و عمیق‌تر عوامل موثر بر شادمانی زناشویی زوجین نیاز به انجام پژوهش‌های کیفی بیشتری باشد چرا که شناسایی عوامل تاثیرگذار بر شادمانی زناشویی، صرفاً زمانی به صورت جامع ممکن خواهد بود که پژوهشگر زمینه را برای گفت و گوی عمیق با آن‌ها را فراهم کند. در طی این گفتگوها، پژوهشگر پس از ایجاد اعتماد بین فردی

^۱ VanLaningham

^۲ Kamp Dush, Taylor & Kroeger

^۳ Rauer, Sabey, Proulx & Volling

^۴ Sandhya

تلاش می‌کند با واکاوی دقیق تجارب زیسته زوجین با شادمانی زناشویی، عوامل تاثیرگذار را شناسایی کند. از طرف دیگر با توجه به اینکه ادراک شادمانی صورت ذهنی و درونی هستند (۲۸). در صورت همکاری می‌توان با استفاده از تجربه زیسته به عنوان یکی از سنت‌های پژوهش کیفی که بر تجربه درونی افراد تاکید دارد، بهره برد. لذا پژوهش حاضر در پی پاسخگویی به این سوال است که مهمترین عوامل ایجاد کننده شادمانی زناشویی از منظر زنان چیست؟

روش پژوهش:

پژوهش حاضر از نظر ماهیت یک مطالعه کیفی از نوع پدیدار شناسی است. شادمانی زناشویی مفهومی چندبعدی است و دیدگاه و نگرش افراد مختلف نسبت به این مفهوم و عوامل تاثیرگذار بر آن متفاوت می‌باشد، از این رو پژوهشگران در این مطالعه روش فوق را انتخاب کردند. جامعه مورد مطالعه زنان متاهل شهرستان کاشان در اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ بودند که طبق پرسشنامه شادمانی آذرین^۱ (۱۹۷۳)، تجربه شادمانی بالا و مطلوبی داشتند. (نمره بالاتر از ۵۶ براساس نقطه برش اعلام شده توسط سازنده). از اینرو کسب حداقل نمره لازم در پرسشنامه، حداقل ۵ سال از شروع زندگی مشترک و رضایت به شرکت در پژوهش به عنوان ملاک های ورود به پژوهش در نظر گرفته شد و عدم پاسخ کامل به سوالات و پاسخ کوتاه به عنوان ملاک خروج در نظر گرفته شد. نمونه گیری هدفمند و به صورت گلوله برفی تا رسیدن به اشباع نظری ادامه پیدا کرد. مصاحبه‌ها توسط پژوهشگران در پژوهش حاضر، با هماهنگی یکی از مرکز مشاوره خانواده در شهرستان کاشان در یکی از اتاق‌ها و با اتخاذ تمهیدات لازم جهت ایجاد فضایی آرام و مطلوب با حضور زنان انجام شد. در ابتدا هر مصاحبه، ضمن توضیح هدف از پژوهش و مصاحبه، به صورت کتبی فرم رضایت به حضور در پژوهش توسط شرکت کنندگان تکمیل گردید. سوالات مصاحبه به طور پی در پی از شرکت کنندگان پرسیده شد و زمانی که از موضوع اصلی فاصله می‌گرفتند، با طرح جمله‌های هدایت کننده، سعی می‌شد به موضوع اصلی هدایت گردند. جهت کسب اطلاعات بیشتر و روشن سازی مطالب مطرح شده، در طول مصاحبه از سوال‌های کاوشی مانند: «می‌توانید در این باره بیشتر توضیح دهید؟»، «می‌شود منظورتان را واضح تر بیان کنید»، «می‌توانید مثال بزنید؟»، استفاده شد. ابزار سنجش عبارتند از:

الف) ابزار اول جهت بررسی میزان شادمانی زناشویی، پرسشنامه بود. مقیاس شادمانی زناشویی (MHS) توسط ناتان، آذرین، باری، ناستر و رابرت^۲ در سال ۱۹۷۳ ساخته شده است که از ۱۰ گویه تشکیل شده است و به منظور سنجش میزان شادمانی زناشویی به کار می‌رود. برای به دست آوردن شاخص کلی شادمانی زناشویی می‌توان نمرات کل سوالات رو جمع کرد. در مقابل هر گزاره یک طیف از ۱ تا ۱۰ از کاملاً ناشاد تا کاملاً شاد قرار دارد که پاسخ دهنده با توجه به گزاره، میزان شادمانی خود را در آن حیطه درجه بندی می‌کند. دامنه این پرسشنامه از ۱۰ تا ۱۰۰ است (۲۹). نمرات ۱۰ تا ۲۰ شادمانی زناشویی پایین، ۲۱ تا ۵۵ شادمانی متوسط و ۵۶ تا ۱۰۰ شادمانی زناشویی بالاست. نتایج پژوهش‌های سازندگان این مقیاس نشان داده که این ابزار برای اندازه‌گیری تغییر، حساس است و ارتباط معنی داری با مقیاس سازگاری زوجی لاک و والاس^۳ (۳۰) نشان داده است (۳۱). همچنین در پژوهش عیسی نژاد و همکاران (۲۴) میزان همبستگی آن با مقیاس کیفیت روابط زناشویی اسپانیر^۴ ۰/۷۱ به دست آمده است و نتایج تحلیل عامل تاییدی، ساختار تک عاملی آن را با شاخص‌های برازش عالی برای جامعه ایرانی تایید نموده است. میزان آلفای کرونباخ در پژوهش (۳۱) ۰/۹۰ و در پژوهش عیسی نژاد و همکاران (۲۴) ۰/۹۴ به دست آمده است.

^۱ Azrin

^۲ Nathan , Azrin, Barry, Naster & Robert

^۳ Locke & Wallace

^۴ Spanier

ب) ابزار دوم برای گردآوری داده‌ها، مصاحبه بود. مصاحبه‌های عمیق نیمه ساختار یافته و به صورت انفرادی و چهره به چهره در اتاق مجزای کلینیک مشاوره انجام گرفت. سوالات پرسیده شده شامل تمرکز بر عوامل زمینه ساز شکل‌گیری شادمانی زناشویی بود. به عنوان مثال در طول مصاحبه از مشارکت کنندگان خواسته شد تا درباره عللی که فکر می‌کنند به واسطه رفتار و برخورد خود در شکل‌گیری جو شاد و پرنشاط با همسرشان و خانواده تاثیر داشته است، توضیح دهند. با اطلاع شرکت کنندگان مصاحبه‌ها به صورت بی نام و ناشناس ضبط گردید.

طول مدت هر مصاحبه حدود ۴۵ تا ۷۰ دقیقه بود. جهت تحلیل مصاحبه‌ها از روش تحلیل کلازی^۱ استفاده شد. فرآیند هفت مرحله‌ای این تحلیل در این پژوهش به صورت زیر به کار رفت: ۱. توضیحات شرکت کننده، به دقت مطالعه شدند. برای این منظور تمام مصاحبه‌ها ضبط و سپس بر روی کاغذ پیاده سازی شدند. در گام بعدی برای کسب معانی، چندین بار خوانده شدند. ۲. مرحله استخراج جملات مهم: در این مرحله، عبارات یا جملاتی که به طور مستقیم به پدیده مورد نظر مربوط بود، از مصاحبه‌ها استخراج گردید. ۳. مرحله فرموله کردن معانی شناخته شده: در این قسمت، معنی هر جمله مهم استخراج و در حاشیه متن مصاحبه، یادداشت گردید. اینها به عنوان معانی منظم شده یا کد شناخته شدند. در پژوهش حاضر جمله‌ها، بندها و کل متن هر مصاحبه به عنوان واحدهای تحلیل، برای شناسایی کدهای اولیه بکار گرفته شدند. نحوه رسیدن به کدهای اولیه بدین صورت بود که هر یک از مصاحبه‌ها پس از پیاده سازی متن آنها، به صورت جمله به جمله مورد بررسی قرار گرفت و سپس پیام اصلی یا مفهوم کلیدی که در هر یک از عبارات مستتر بود، استخراج و ثبت می‌شد. این کار برای هر بند و کل متن هر مصاحبه نیز انجام گردید. در برخی از جمله‌ها، مصاحبه‌شوندگان از اصطلاحاتی استفاده می‌کردند که مستقیماً قابل استفاده به عنوان یک کد بود و در برخی از موارد، مفهومی مستتر در جمله‌ها، بندها و کل متن وجود داشت که پژوهشگر با توجه به هدف مصاحبه‌شونده، مفهومی را به آن نسبت می‌داد و به عنوان یک کد اولیه در نظر گرفته می‌شد. کدهای اولیه پس از هر مصاحبه پالایش گردید و با توجه به سنخیت و تجانس هر کد با سایر کدها، در ذیل یک مفهوم کلان قرار گرفته و این فرایند بارها تکرار شد. برای روشن‌سازی، مقوله بندی و رفع تناقض‌های موجود در تفسیر، فرایند بازگشت مکرر به متون صورت گرفت. با انجام ۱۵ مصاحبه داده‌ها اشباع شدند و مصاحبه‌ها به اتمام رسید. ۴. مرحله دسته بندی داده‌ها: مورد قبلی برای هر مصاحبه تکرار شد و انبوه معانی استخراج شده به صورت خوشه موضوعات (تم‌ها)، سازماندهی شدند. ۵. تلفیق نتایج در قالب یک توصیف جامع: در این مرحله یک توصیف جامع از خوشه نتایج تهیه گردید. ۶. بیانیه صریح و روشن از ساختار اساسی پدیده مورد مطالعه: در نهایت با فرموله کردن توصیف جامع پدیده تحت مطالعه یک تصویر کلی از ساختار ذاتی پدیده که دلایل رضایت زناشویی بالا از نگاه زوجین است، ارائه گردید. ۷. معتبرسازی نهایی. لازم به ذکر است که در معتبرسازی نهایی، از ملاک اعتبار و قابلیت اطمینان استفاده شد. برای بررسی اعتبار، اطلاعات هر مصاحبه پس از تحلیل در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت و براساس نظرات آنان اصلاحات لازم اعمال شد. برای قابلیت اطمینان، یافته‌ها شامل مضمون‌های اصلی و فرعی پژوهش از طریق نظرات اعضای هیئت علمی گروه روانشناسی و جامعه‌شناسی دانشگاه کاشان مورد بررسی، مشورت و اصلاح قرار گرفت. در جدول ۱ شاخص‌های جمعیت شناختی و پس از انجام تجزیه و تحلیل و طبقه بندی داده‌ها و پایان مرحله کدگذاری، یافته‌های حاصل از این پژوهش کدگذاری شد.

جدول شماره ۱. ویژگی‌های جمعیت شناختی مشارکت‌کنندگان پژوهش

^۱ Colaizzi

شماره	تحصیلات	سن	مدت تاهل(سال)	تعداد فرزند
۱	لیسانس	۲۸	۵	۱
۲	دیپلم	۳۰	۸	۲
۳	لیسانس	۳۰	۷	۲
۴	سیکل	۳۵	۱۰	۳
۵	دیپلم	۲۳	۶	۱
۶	دیپلم	۳۴	۵	۱
۷	لیسانس	۳۹	۱۰	۳
۸	فوق لیسانس	۲۸	۸	۳
۹	دیپلم	۳۸	۹	۲
۱۰	لیسانس	۳۱	۸	۱
۱۱	فوق دیپلم	۲۶	۷	۲
۱۲	فوق لیسانس	۲۹	۱۰	۲
۱۳	دیپلم	۳۶	۷	۱
۱۴	لیسانس	۳۲	۸	۲
۱۵	لیسانس	۳۷	۱۰	۲

یافته ها:

پس از تحلیل داده ها ۳ مضمون اصلی و ۱۷ مضمون فرعی استخراج شد که می تواند دلایلی بر شادمانی زنان در زندگی زناشویی باشد. در جدول شماره ۲ مضمون های اصلی و فرعی استخراج شده که به طور خلاصه آورده شده است و در ادامه به آن پرداخته شد.

جدول ۲. مضمون های اصلی و فرعی استخراج شده

مضمون اصلی	مضمون فرعی
عوامل خانوادگی	رضایت خانواده
	هم سطحی اقتصادی
	اشتراکات فرهنگی / مذهبی
	حمایت خانواده ها
	عدم دخالت
	علاقه

سازگاری / تفاهم / درک متقابل	
احترام	
ارتباط کلامی	مهارت های بین
همکاری در منزل	فردی
گذشت	
ابراز محبت	
صداقت و اعتماد	
هم سن بودن / اختلاف سنی کم	عوامل زمینه ای
تحصیلات	
وجود فرزند	
رفاه اقتصادی	

مضمون اصلی ۱: عوامل خانوادگی

یکی از مضمون های اصلی استخراج شده از مصاحبه ها، عوامل خانوادگی می باشد. که شامل ۵ مضمون فرعی است این مضامین بیانگر عوامل خانوادگی متعددی هست که در شادمانی زنان در سطح زندگی زناشویی تاثیر گذار می باشد. مضامین فرعی شامل موارد زیر می باشد.

مضمون فرعی ۱_۱: رضایت خانواده

رضایت خانواده از ازدواج با همسر به یک عامل حمایت کننده در شادمانی در سطح خانواده شناسایی شد چراکه به دنبال خود حمایت و پشتیبانی های مادی و معنوی نیز به همراه دارد. که یکی از موارد مهم و تاثیر گذار در سطح شادمانی زنان از زندگی زناشویی است مصاحبه شوندگان به این موارد اشاره کرده اند. در این راستا شرکت کننده ۲، ۳ و ۷ بیان داشتند: اگر خانواده ها راضی نبودن قطعاً مشکلات زیادی سر راهمون قرار می گرفت ولی اونا راضی بودن و خیلی از بررسی ها رو خودشون انجام دادن و خانواده همسر از انتخاب همسر راضی بودن و حمایتش کردن و این اتفاق برای خودمم افتاد و خانواده ام به تصمیمم احترام گذاشتن. شرکت کننده ۶ اشاره داشت: ازدواج فقط وصلت دونفر نیست بلکه وصلت دوخانواده باهمه به نظرم رضایت خانواده در ازدواج مهمه و میتونه تو زندگی زناشویی هم تاثیر گذار باشه، دعای خیرشون تو زندگیمنه. ازدواج من و همسر من با رضایت قطعی خانواده هامون بود.

مضمون فرعی ۱_۲: هم سطحی اقتصادی

یکی دیگر از مضامین مورد اشاره مصاحبه شوندگان هم سطحی اقتصادی در خانواده ها بود چرا که اگر خانواده هر دو زوج از نظر مالی و اقتصادی در یک سطح و نزدیک به هم باشند، می توان پیش بینی نمود که سطح توقعات، انتظارات آنان نزدیک به هم و از کمال گرایی آنان جلوگیری شود. در این راستا شرکت کننده ۳ و ۱۰ بیان می دارند: چون خانواده خودم از نظر مالی وضعیت متوسطی داشتند به خاطر همین منم با پسری ازدواج کردم که خانواده اش مثل خانواده خودم بودند. شرکت کننده ۴ بیان داشت که خانواده ام از نظر مالی

در شرایط خوبی نبود و برای تهیه جهیزیه دست و بالمون خیلی تنگ بود و با کسی ازدواج کردم که از نظر مالی به هم نزدیک بودیم بخاطر همین توقع زیادی از هم نداریم و چشم و هم چشمی نداریم و آرامش داریم.

مضمون فرعی ۱_۳: اشتراکات فرهنگی و مذهبی

عدم قرابت فرهنگی و اعتقادی در خانواده‌ها به عنوان یکی از مهمترین خاستگاه‌های شکل گیری اختلاف بین زوجین شناسایی شده است و در صورت محقق شدن آن می‌توان از بسیاری از مشکلات ناشی از آن پیشگیری کرد. آداب و رسوم، اعتقادات مذهبی از مواردی بود که مصاحبه‌ها به آن اشاره شد. در این راستا شرکت کننده ۱ و ۹ بیان داشتند من و همسر هر دو کاشانی هستیم برام مهم بود همسر کاشانی باشه چون نمیخواستم در شهر غریب ازدواج کنم و خیلی خوشحالم که هر دو به فرهنگی داریم و همو درک میکنیم. شرکت کننده ۲ و ۱۳ بیان داشتند که: چون از نظر فرهنگی اعتقادی مثل نماز و روزه برام مهم بود و آداب و رسوم نزدیک به هم مهمه روز خواستگاری خیلی در این خصوص سوال کردم و الان دغدغه‌ای ندارم.

مضمون فرعی ۱_۴: حمایت خانواده‌ها

به تبع زمانی که رضایت خانواده از ازدواج محقق گردد، حمایت آنان از ازدواج نیز نشان داده خواهد شد. شرکت کننده ۱۴ بیان داشت: شوهرم اوایل که میخواست خونه بگیره پول به اندازه کافی نداشت یک مقدار از پدرش قرض گرفت. شرکت کننده ۲ نیز گفت: اوایل وقتی ازدواج کردیم چون دستمون یک مقدار خالی بود خانواده همسر خیلی کمکمون کردند رفتیم طبقه پایین خونه اونا نشستیم تا بتونیم بعدا به خونه بخریم.

مضمون فرعی ۱_۵: عدم دخالت

به زعم شرکت کنندگان در پژوهش تفویض اختیارات زندگی، عدم دخالت و داشتن نقش مشاور به عنوان یک عامل کمک کننده در شادمانی زناشویی محسوب می‌گردد. پذیرش مسئولیت‌های زندگی، امکان مشورت در خصوص تصمیمات مهم زندگی توسط زوجین و به حداقل رسیدن اختلافات از مهمترین آثار عدم دخالت خانواده‌ها محسوب می‌شود. شرکت کننده ۱۴ بیان داشت: وقتی اختلافی، حرفی چیزی پیش میاد سعی می‌کنیم خودمون حلش کنیم چون اگر بحث به خانواده کشیده بشه شرایط بدتر میشه و تا الان هم که چندسال از زندگیمون میگذره نداشتیم کسی دخالت کنه تو زندگیمون.

مضمون اصلی ۲: مهارت‌های بین فردی

مضمون اصلی دیگری که از گفته‌های مصاحبه شوندگان استخراج شد مهارت‌های بین فردی است و منظور از آن یک سری ویژگی‌ها و خصلت‌هایی در همسران هست که باعث می‌شود یک زندگی مطلوبی کنار یکدیگر داشته باشند. این مهارت‌ها در قالب مضمون‌های فرعی استخراج شد که در ادامه به توضیح آن پرداخته شد.

مضمون فرعی ۲_۱: علاقه

علاقه و دوست داشتن به عنوان اصلی‌ترین و ابتدایی‌ترین عامل شکل گیری شادمانی زناشویی می‌باشد. شرکت کننده ۱ بیان داشت: دوست داشتن تو زندگی خیلی مهمه به نظرم من و همسر چون قبل ازدواج باهم رابطه دوستی داشتیم به علاقه‌ای بین ما بود که در

زندگی مشترک این علاقه حتی بیشتر شد. شرکت کننده ۵ و ۶ بیان داشتند که من و همسر من سنتی باهم ازدواج کردیم/اوایل علاقمون کم بود ولی وقتی وارد زندگی شدیم به اخلاق همدیگه آشنا شدیم و علاقه به وجود اومد و الانم حس علاقه عمیقی بهم داریم.

مضمون فرعی ۲_۲: سازگاری و تفاهم / درک متقابل

وجود حس تفاهم، سازگاری و پذیرش شرایط یکدیگر به عنوان یک عامل مهم در پایداری احساس شادمانی و رضایتمندی در بین زوجین شناسایی شد. شرکت کننده ۷ بیان داشت که گاهی اوقات که شوهرم از نظر مالی وضعیت خوبی نداره سرزنشش نمیکنم که حتما فلان چیزو برام بخر سعی میکنم درکش کنم. شرکت کننده ۴ و ۵ اعتقاد دارند اول زندگیمون خیلی سختی و بی پولی رو تحمل کردم چون زندگیمو دوست داشتم و با شرایط کنار اومدم و خدا رو شکر الان وضعیت بهتر شده از زندگیم راضیم. شرکت کننده ۲ نیز بیان داشت که بر سر تربیت فرزندمون با هم تفاهم داریم.

مضمون فرعی ۳_۲: احترام

اعطای احترام و عزت نفس در زندگی زناشویی به عنوان اصلی ترین لوازم ارتباط بین زوجین محسوب می شود که نبود آن زمینه ساز تعارضات زناشویی می باشد. این مضمون جزء پرتکرارترین مضامینی بود که در فرآیند مصاحبه به آن اشاره شده بود. در این راستا شرکت کننده ۳ بیان داشت: سعی کردم جلو بچهها با صدای بلند با همسر صحبت نکنم داد و فریاد نزنم. شرکت کننده ۵ افزود: وقتایی پیش میومد که با هم جر و بحث داشتیم ولی تا حالا نشده که به همسر توهین و بی ادبی کنم.

مضمون فرعی ۴_۲: ارتباط کلامی

یکی از مضامین فرعی دیگری که در بین مصاحبه شوندهگان اشاره شده، مضمون ارتباط کلامی است که بیانگر این است که ارتباط کلامی و صحبت کردن همسران در زندگی در مورد مسائل مختلف علاوه بر حل کردن مسائل متعدد باعث حفظ و استحکام بنیان زندگی زناشویی می شود. شرکت کننده ۱ بیان داشت که سعی می کنیم راجع به مشکلات و مسائل مختلف صحبت کنیم و راه حلی براش در نظر بگیریم. شرکت کننده ۴ بیان داشت: با اینکه همسر من مشغله کاری زیادی داره اما بازم یه تایمی رو خالی میکنه باهم گپ میزنیم.

مضمون فرعی ۵_۲: همکاری در منزل

همکاری و کمک همسران به یکدیگر در امور منزل سبب کاهش فشار بر همسر و لذت بخش نمودن مدیریت خانه و خانواده می شود. در این راستا شرکت کننده ۱ و ۲ بیان می دارند که چون شاغل هستیم وقتایی که نمیروم تو خونه غذا درست کنم همسر من خودش درست میکنه. شرکت کننده ۵ نیز بیان می دارد جمعه ها چون شوهرم خونه هست هم کمک میکنه و هم آشپزی انجام میده که من از این بابت خیلی خوشحالم.

مضمون فرعی ۶_۲: ابراز محبت

ابراز محبت کلامی و غیر کلامی در بین زوجین به عنوان کلیدی‌ترین عامل شکل‌گیری شادمانی زناشویی قلمداد می‌گردد که در برگزیده هیجان‌ات مثبت و امید آفرین در خانواده می‌باشد. شرکت‌کننده ۱۱ بیان می‌دارد خیلی همدیگر رو دوست داریم و سعی میکنیم که کارهایی رو که دوست داریم رو برا هم انجام بدیم. شرکت‌کننده ۱۴ نیز بیان می‌دارد که لابه لای مشغله های زیادی که هر دومون داریم اما خودمونو فراموش نمی‌کنیم و بهم ثابت میکنیم که چقدر همو دوست داریم.

مضمون فرعی ۲_۷: گذشت

گذشت کردن در زندگی صبر و بخشیدن اشتباهات یکدیگر از جمله موارد مهمی هست که در بین مصاحبه‌شوندگان در این پژوهش به آن اشاره شد. طبق گفته‌های مصاحبه‌شوندگان رعایت کردن این ویژگی در زندگی سبب کاهش فشار و مشکلات می‌شود. شرکت‌کننده ۵ بیان داشت که تو زندگی باید به جاهایی از خودگذشتگی کنی تا حال دلت خوب باشه. شرکت‌کننده ۱ بیان می‌دارد که به مدتی مادرشوهرم مرخص بود ازش مراقبت میکردم بخاطر همسرم به نظرم تو زندگی باید گذشت کنی.

مضمون فرعی ۲_۸: صداقت و اعتماد

گاه نبود صداقت بین زوجین به هم ریختن دایره اعتماد بین آنان زمینه‌ساز تعارض بین آنان می‌شود. صداقت و شکل‌گیری اعتماد به عنوان یک مهارت که می‌بایست در همان ابتدای زندگی مشترک زیربنای آن ریخته شود. در این راستا شرکت‌کننده ۱ بیان می‌دارد که من و شوهرم از همون اوایل قرار گذاشتیم که باهم صادق باشیم و چیزی رو ازهم پنهان نکنیم و این خودش به نظرم خیلی تاثیر گذاره تو زندگی. شرکت‌کننده ۵ و ۸ نیز بیان داشت من و شوهرم تو زندگیمون نسبت بهم وفادار و متعهدیم و این خودش اعتماد رو به وجود میاره. من و همسرم تو زندگیمون سعی کردیم اعتماد هم دیگه رو جلب کنیم تا حالا کاری نکردیم که بهم شک کنیم.

مضمون اصلی ۳: عوامل زمینه‌ای

مضمون اصلی دیگر که در بین گفت و گو با مصاحبه‌شوندگان استخراج شد به نام مضمون عوامل زمینه‌ای مشخص شد.

مضمون فرعی ۳_۱: هم سن بودن / اختلاف سنی کم

یکی از مضامین فرعی مربوط به عوامل زمینه‌ای هم سن بودن یا اختلاف سنی هست که در بین مصاحبه‌شوندگان اشاره شد و به این نتیجه رسید که اختلاف سنی کم همسران یا هم سن بودن آنها که سبب درک بیشتر آنها از همدیگر و رضایتمندی در زندگی همسران می‌شود. در این راستا شرکت‌کننده ۲ و ۱۱ بیان داشتند که من و همسر دو سال باهم دیگه اختلاف سنی داریم یکی از معیارام این بود که اختلاف سنی کم داشته باشم با همسر تا بتونیم با هم کنار بیایم. شرکت‌کننده ۴ بیان داشت چون هم سن همیم با همسر از نظر سلیقه ای بهم نزدیکیم و بهتر همدیگر رو درک کنیم.

مضمون فرعی ۳_۲: تحصیلات

تحصیلات برابر یکی دیگر از مضامین فرعی هست که به واسطه ارائه افق دید یکسان و اولویت‌های فکری نزدیک به هم در بین مصاحبه‌شوندگان به آن اشاره شده است. شرکت‌کننده ۱ بیان داشت که برای من تو زندگی تحصیلات خیلی مهمه چون الان که دارم زندگی میکنم میفهمم که چقدر تو طرز فکر امون تاثیر داره.

مضمون فرعی ۳-۳: وجود فرزند

وجود فرزند یکی دیگر از مضامین فرعی در بین عوامل زمینه‌ای هست که در فرایند مصاحبه به آن اشاره شده است طبق گفته‌های مصاحبه شونده‌گان وجود فرزند به عنوان یک نیروبخش و انگیزه ساز در زندگی محسوب می‌شود که تعریف خاصی از لذت در خانواده مطرح می‌کند. در این راستا شرکت کننده ۳ بیان داشت وجود بچه /اولیش سخت بود اما بعدش که قلقش رو پیدا کردیم خیلی لذت بخشه /ینکه میخنده زندگیمون شیرین میشه.

مضمون فرعی ۳ - ۴: رفاه اقتصادی

رفاه اقتصادی یا وجود لوازم اولیه رفاه در زندگی زناشویی می‌تواند بسیاری از دغدغه‌های زندگی را کاهش دهد. در این راستا شرکت کننده ۱ بیان می‌دارد پول تاثیر داره تو زندگی، با خودش رفاه میاره. شرکت کننده ۱۰ اعتقاد دارد که به نظرم هرچی پول و رفاه بیشتر باشه زندگی مطلوبتره.

بحث و نتیجه گیری:

پژوهش حاضر با هدف تبیین پدیدار شناسانه تجربه زیسته زنان از شادمانی زناشویی انجام گرفت و به صورت غیر مستقیم با یافته‌های عابدینی و همکاران (۲۶)، گلامبوس و همکاران (۱۱)، یادوا و همکاران (۷)، رجایی و همکاران (۸) همسو و با یافته پژوهش‌های نوروزی (۲۵) و سادیا (۲۷) ناهمسو بود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد شادمانی زناشویی از منظر زنان متأهل در ۳ مضمون اصلی و ۱۷ مضمون فرعی مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها در سه مضمون اصلی عوامل خانوادگی، مهارت‌های بین فردی، عوامل زمینه‌ای سازماندهی شدند. نخستین مضمون اصلی عوامل خانوادگی بود که شامل ۵ مضمون فرعی است. این مضمون اصلی اشاره بر نقش غیر قابل انکار خانواده زوجین در بهبود و ارتقاء وضعیت شادکامی و رضایت بین آنان داشته‌است. نکته قابل توجه از این مضمون اصلی این مساله خواهد بود که گرچه شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر حداقل ۵ سال از زندگی زناشوییشان گذشته بود، اما مشخص شد که حمایت و همراهی خانواده‌ها می‌تواند در شادمانی زناشویی در ادامه و آینده زندگی زناشویی پر اهمیت باشد.

یکی از مضمون‌های فرعی در این پژوهش رضایت خانواده‌ها در امر ازدواج بود. از آنجا که ازدواج منشا ارتباط جمعی دو خانواده زن و شوهر هست در انتخاب همسر، هر دو طرف می‌بایست از والدین خود نظر خواهی و مشورت بعمل آورند. این اقدام گرچه در بعد اعتقادی از جانب دختران امری لازم و ضروری قلمداد می‌شود اما در اصل می‌تواند نشان دهنده احترام به عقاید و تجربه والدین تلقی گردد. تحقق رضایت خانواده از امر ازدواج فرزند، ضمن فراهم کردن زمینه مشارکت بیشتر در فرایند شروع ازدواج، می‌تواند در ادامه زندگی و حتی زمان بروز برخی تعارضات کمک کننده باشد. در این زمینه کیانی چلمردی و همکاران (۳۲) بیان می‌دارند که هماهنگی با خانواده در انتخاب همسر به عنوان یک پیش بین مهم در رضایت زناشویی محسوب می‌گردد. هم سطحی اقتصادی نیز به عنوان مضمون فرعی دیگر در این پژوهش مشخص گردید. در واقع هم سطحی اقتصادی بین خانواده‌های همسران باعث می‌شود که آن‌ها با یکدیگر در یک رده قرار بگیرند و توقعات و انتظارات نامتعارف اقتصادی از یک دیگر نداشته باشند. در اصل می‌توان بیان داشت آنچه در هم سطحی اقتصادی زوجین منجر به شادمانی زناشویی می‌شود تمرین سبک زندگی نزدیک به هم و داشتن معیارها، الگوها و حتی آرزوهای نزدیک به هم از زندگی مشترک در زوجین می‌باشد. اشتراکات فرهنگی و مذهبی به عنوان دیگر مضمون فرعی در این پژوهش

استخراج شد. زندگی زناشویی، ازدواج، روابط باهمسر در داخل یک بافت فرهنگی رخ می‌دهد که این بافت چگونگی مسیر زندگی را تعیین می‌کند. در واقع زوجینی که از نظر زمینه فرهنگی و اعتقادی با هم متفاوت و حتی در تضاد هستند در ادامه زندگی مشترک به تعارضات متعددی برخورد خواهند کرد (۳۳). در این زمینه خدادادی سنگده، نظری و احمدی (۳۴) اضافه می‌کند که اشتراکات معنوی و فرهنگی که در ترجیح نوع پوشش و برخورد خود را نشان می‌دهد در صورت شباهت بین زوجین می‌تواند پیشگیر بسیاری از مسائل باشد. بعلاوه بهشتیان (۳۵) در پژوهش خود به نتیجه دست یافت که در زوجین متقاضی طلاق، تفاوت فرهنگی زیاد نسبت به سایر زوجین به چشم می‌آید. از اینرو زنان مشارکت کننده در پژوهش نیز تفاوت در فرهنگ با همسر را به عنوان مسئله مهم دانسته و سعی داشتند تا با فردی که به لحاظ فرهنگی، فکری و ترجیحات اعتقادی با آنان نزدیک بوده است ازدواج کنند. دیگر مضمون فرعی استخراج شده در این پژوهش، حمایت خانواده‌ها از زوجین بوده که به عنوان عامل زمینه ساز در شادمانی زناشویی قلمداد شد. حمایت خانواده چه در بعد اقتصادی و چه در بعد معنوی می‌تواند زمینه ساز زندگی آسان و بدون از حاشیه باشد. به طوری که منتظری (۳۶) بیان می‌دارد که حمایت خانواده‌ها ضمن بهبود سبک دلبستگی زوجین به یکدیگر، سازگاری زناشویی، رضایت زناشویی را در آنان بهبود بخشد. پنجمین مضمون فرعی دیگر مورد عدم دخالت خانواده‌ها می‌باشد. این پژوهش نشان داد عدم دخالت خانواده و داشتن این مهارت می‌تواند از عوامل تاثیر گذار در شکل گیری شادمانی زناشویی در بین زوجین باشد. هر یک از زوجین سعی می‌کنند مشکلات و مسائل شان با مسئولیت خود مدیریت و حل نمایند و از انتشار آن به ساحت خانواده خودداری نمایند. از منظر زنان شرکت کننده در پژوهش آگاهی خانواده‌ها از مشکل یا تعارض بین زوجین، نه تنها کمکی در حل آن ندارد بلکه در گسترش مشکل و افزایش حاشیه‌های آن نیز تاثیر گذار است. در این راستا افق‌ری، بهرامی و فاتحی زاده (۳۷) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مداخله والدین در ازدواج فرزندان و مشکلات آنان، آسیب جدی را به همراه دارد. عملاً خانواده‌ها با ورود نکردن به مشکلات بین زوجین ضمن پایان دادن وابستگی هر یک از آنان به خانواده، آنان را به قدرت هر چه بهتر حل مسئله در زندگیشان مجهز می‌نمایند (۳۶)

مضمون اصلی به دست آمده دیگر در این پژوهش مهارت‌های بین فردی با ۸ مضمون فرعی بود. این مضمون اشاره به عواملی مرتبط با خود زوجین دارد که نقش مهمی در شکل گیری شادمانی زناشویی دارد و گرچه فردی هستند اما در ساحت زندگی زناشویی تاثیر خود را نشان می‌دهد. این مضامین در اصل شامل مهارت‌هایی که در زندگی زناشویی می‌شود که بایستی به صورت دوطرفه بین زوجین رعایت گردد. همچنین قابلیت آموزش و یادگیری این مهارت‌ها می‌تواند نوید بخش آن باشد که بین زوجین بتوان این مضمون را ارتقاء بخشید.

یکی از مضمون‌های فرعی آن علاقه است در واقع علاقه یک عامل مهم رابطه پایدار در زندگی زناشویی محسوب می‌شود. ابراز علاقه و محبت زوجین به یکدیگر به عنوان شکل دهنده رابطه عاطفی بین آنان مشخص می‌گردد که می‌تواند به استحکام خانواده کمک کرده و الگویی برای نسل بعد باشد. به زعم زنان شرکت کننده در این پژوهش در زندگی علاقه و دوست داشتن امری مهم و ضروری است که در صورت نبود آن مابقی عوامل خانوادگی و زمینه‌ای را تحت تاثیر قرار می‌دهد. نکته مهم دیگر برآمده از مصاحبه‌ها بر آن بود که آنچه باعث شکل گیری شادمانی زناشویی می‌شود، ابراز کلامی و غیر کلامی محبت و علاقه به یکدیگر بوده است و تنها با دانستن آن بسنده نشده است. از اینرو زندگی زناشویی زوجین با شادمانی زناشویی بالا نشان دهنده ابراز عملی و واقعی محبت زوجین، به یکدیگر می‌باشد. مارکمن^۱ و همکاران (۳۸) اعتقاد دارند که علاقه زوجین از مهمترین لوازم ارتباط و ایجاد هیجان‌ات مثبت در خانواده می‌باشد. مضمون فرعی دیگر در این پژوهش سازگاری، تفاهم / درک متقابل هست که یکی از مسائل مهم در شادمانی زناشویی محسوب

^۱ Markman

می‌شود. سازگاری به معنای نداشتن مشکل در زندگی نیست، بلکه به معنای ظرفیت سازگار شدن با مشکلات و توانایی حل آنهاست (۳۹). سازگاری به عنوان یک فرآیند تکاملی در ارتباط میان زن و شوهر است که به حالتی از تطابق در جنبه های گوناگون زوجین که امکان دارد در آنها تعارضی موجود باشد، اطلاق می‌گردد و در این فرآیند زوجها با مرور زمان و نقش جدیدشان در خانواده، وظایف خود را بهتر درک می‌کنند و آنرا می‌پذیرند. اهمیت سازگاری زناشویی از این واقعیت ناشی می‌شود که به طور مستقیم بر ثبات و موفقیت رابطه تأثیر می‌گذارد (۴۰). زوجین سازگار با توافق و مدیریت مناسبی که در مسائل مختلف زندگی با یکدیگر دارند، ضمن کاهش تعارضات، زندگی زناشویی را با وجود مشکلات و محدودیت‌های ناخواسته لذتبخش می‌کنند (۴۱). دیگر مضمون فرعی پژوهش احترام بود. احترام و تکریم به عنوان یا آموزه دوجانبه در روابط زوجین محسوب می‌شود که هر کدام چه براساس نقش‌های اولیه همچون همسری، و چه براساس انجام وظایف در خانواده، شایسته تکریم و احترام خواهند بود. در پرتو احترام زوجین به یکدیگر حدود و جایگاه افراد حفظ شده، خود را ارزشمند دانسته و ثبات در روابط زوجین شکل می‌گیرد (۴۲). آنچه در زوجین منتقل‌کننده حس احترام و تکریم می‌باشد، پذیرش دنیای متفاوت بین زن و مرد و تلاش متقابل برای رفع نیازهای یکدیگر می‌باشد. مارکمن و همکاران (۳۸) بیان می‌دارد که گوش دادن فعال، انجام آداب استقبال و بدرقه، لفظ و لحن مناسب گفتگو از مصادیق احترام در بین زوجین می‌باشد که در صورت تحقق آن زوجی که مورد تکریم و احترام واقع شده است در خود احساس خوشبینی به زندگی و شادکامی خواهد داشت. مضمون فرعی دیگر به دست آمده در این پژوهش ارتباط کلامی بین همسران هست که در بین زوجین خصوصاً زنان به عنوان یک ضرورت برای تبادل پیام و پالایش فکری و عاطفی تلقی می‌گردد. شاهمرادی، زرغام و آقاییوسفی (۴۳) بیان می‌دارد که وجود ارتباط کلامی مثبت و دلگرم‌کننده در بین زوجین منبعی غنی از حمایت، صمیمیت و لذت است و باعث همکاری، همدلی، علاقه، مهربانی، شادکامی و حتی افزایش تحمل و مسئولیت‌پذیری در قبال خانواده می‌شود. مکانیزم تأثیر ارتباط کلامی بر این است که زمانی که زوجین یا اعضا خانواده مشکل یا چالشی پیش‌آید می‌تواند با مطرح کردن آن ضمن گرفتن راهکارهای مناسب از اعضا خانواده، احساس داشتن تکیه‌گاه و حمایت از همسر را نیز تجربه نماید. همانطور که در مصاحبه زنان با تجربه شادمانی زناشویی به آن اشاره شد، برقراری ارتباط کلامی به عنوان یک امر ضروری و مهم در زندگی آنان تلقی می‌شد و برای آن زمان اختصاص داده می‌شد. اهمیت وجود ارتباط کلامی در بین زوجین تنها به صورت انتخابی نیست، بلکه بایستی در تمامی زوجین حدی از آن برقرار باشد. بعلاوه در این پژوهش بیان می‌دارند مشکل در ارتباط کلامی رایج‌ترین مشکلات کنونی در میان همسران است و بیش از ۹۰ درصد زوج‌های پریشان این مشکلات را مهم‌ترین مشکلات در میان خود و همسرانشان می‌دانند بعلاوه مشکل در ارتباطات باعث آشوب در روابط می‌شود از اینرو وجود آن لازم و بودن در حد مطلوب منجر به فضای آرام و شاد زندگی زناشویی می‌شود. همکاری در منزل یکی دیگر از مضمون‌های فرعی مشخص شده در این پژوهش است احساس همکاری و کمک به همسر در منزل بالاتر و عمیق‌تر از احساس مسئولیت هست و نوعی از خودگذشتگی محسوب می‌شود و نشان دهنده‌ی درک و علاقه زوجین به یکدیگر و تلاش برای لذت بردن توأم از شرایط زندگی می‌باشد. ابراز محبت هم یکی دیگر از مضمون‌های فرعی به دست آمده در این پژوهش بود که به عنوان یک عامل مهم و تداوم و استحکام زندگی زناشویی محسوب می‌شود. تان^۱ و همکاران (۴۴) بیان می‌دارند که ابراز عواطف و احساسات در بین زوجین می‌تواند مشکلات و تعارضات را تا حد زیادی کاهش دهد و هماهنگی عاطفی، فکری و رفتاری بین زوجین را برقرار سازد. بعلاوه برخورداری از صمیمیت در میان زوجین از عوامل مهم ثبات ازدواج است. از طرف دیگر روابط زناشویی آشفته، با کمبود عواطف و ابراز احساسات مثبت در برابر همسر و کمبود علاقه و احترام مواجه باشند بنابراین ابراز عواطف و احساسات می‌تواند مشکلات و تعارضات را تا حد زیادی کاهش دهد و هماهنگی

^۱ Tan

عاطفی، فکری و رفتاری بین زوجین را برقرار سازد. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که برخورداری از توانایی ابراز محبت در میان زوجین از عوامل مهم افزایش شادکامی زنان و ثبات ازدواج است. گذشت و بخشش یکی دیگر از مضمون‌های فرعی به دست آمده در این پژوهش هست که یکی از عوامل موثر در شادمانی زندگی زناشویی محسوب می‌شود. افرادی که قادر به گذشت و بخشش اشتباهات همسر خود هستند اعتقاد بر تقدس رابطه زناشویی دارند و این توانایی باعث استحکام روابط زناشویی می‌شود و تعاملات منفی را از بین می‌برد و آنها را در اتحادی دوباره بهم نزدیک می‌کند این الگو در تضمین سلامت روانی آنان نیز کمک کننده می‌باشد (۴۵). زنان شرکت کننده بیان کردند که نسبت به همسران خود گذشت و بخشش داشتند و همسران آنها هم در قبال زنان این گونه بودند. لیو و هایسه^۱ (۴۶) در پژوهشی تحت عنوان رابطه بخشودگی و شادکامی زوجین نشان داد که بخشودگی رابطه معناداری با شادکامی و رضایت زوجین دارد چرا که بخشش از طریق کنترل هیجانات منفی منجر به افزایش بهزیستی روانی و جسمانی شادکامی و رضایت زناشویی و سازگاری زناشویی می‌شود. هشتمین مضمون فرعی دیگر که در این پژوهش مشخص شده است صداقت و اعتماد هست. از جمله عواملی که تأثیر بسزایی بر تداوم زندگی زناشویی دارد، صداقت و اعتماد است. این عامل باوری قوی به اعتبار، صداقت و توان یک فرد، انتظاری مطمئن و اتکا به یک ادعا با اظهار نظر، بدون آزمون (۴۷) نگرشی است که فرد نسبت به خود و جهان پیرامون خود دارد و موجب تقویت این احساس می‌شود که افراد و امور و دنیا قابل اعتماد و دارای ثبات و استمرار هستند. به یقین صداقت بین زوجین یکی از مطلوبترین کیفیت‌ها در هر رابطه‌ی ایده آل در نظر گرفته می‌شود که لازمه استحکام تمام روابط بین فردی است که در بین زوجین احساس امنیت، صمیمیت، امنیت و شادکامی را به همراه خواهد داشت و در صورت نبود پایه‌های زندگی زناشویی دچار لرزش می‌شود (۴۸). همانطور که در مصاحبه‌ها نیز به آن اشاره شد عدم پنهان کاری و بیان مسائل مهم زوجین از مصادیق اعتماد و صداقت بود که آرامش زوجین را به همراه دارد.

سومین مضمون اصلی که در این پژوهش به آن اشاره شده است عوامل زمینه‌ای بود که خود شامل ۴ مضمون فرعی است. به طور کلی باید اذعان نمود در هر زندگی زناشویی عواملی نقش تسهیل کننده در بهبود رضایت زناشویی و ایجاد شادمانی زناشویی داشته‌اند که با رعایت آن می‌توان انتظار موفقیت روابط زوجین را در آن داشت. این عوامل به صورت ضمنی منجر به درک و فهم بهتر زوجین از یکدیگر و ارتقاء روابط میان زوجین می‌گردد.

اولین مضمون فرعی از عوامل زمینه‌ای، مضمون اختلاف سنی کم یا هم سن بودن بین زوجین است که عامل مهم در رضایتمندی از زندگی زناشویی محسوب می‌شود. با توجه به تفاوت سن بلوغ جسمانی دختران و پسران و تفاوت سن ازدواج آنها با یکدیگر طبیعی است و میزان این اختلاف در کشورها و فرهنگ‌های مختلف متفاوت می‌باشد. ولدخانی و همکاران (۴۹) بیان می‌دارند که الگوهای مشاهده شده‌ی فاصله سنی زوجین، ترجیحات روشن و آشکاری را نشان می‌دهد که وجود فاصله سنی در رضایت زناشویی بیشتر بین زوجین تأثیر گذار است بعلاوه گرچه سن ازدواج در زنان به واسطه ورود به تحولات اجتماعی همچون اشتغال و ادامه تحصیل افزایش پیدا کرده است اما باز گرایش زنان به فاصله سنی بیشتر همسر وجود دارد و آن را عاملی برای رضایت زناشویی می‌بینند. یافته‌های بدست آمده از مصاحبه‌ها حاکی از آن بود که وجود فاصله سنی گرچه نه به صورت کامل، اما به عنوان مسئله ای کمک کننده و فرعی در درک هر چه بهتر گرایشات فکری، علایق و نیازهای روحی می‌باشد.

دومین مضمون فرعی دیگر در این پژوهش تحصیلات برابر بین زوجین بود. به زعم زنان شرکت کننده در پژوهش برخورداری از تحصیلات مناسب منجر به برخورداری توانایی تجزیه و تحلیل و حل مسئله مناسب در آنان شده و در زمان بروز مشکلات توان بیشتری

^۱ Liu & Hsieh

برای برخورد با آنان را دارد. بعلاوه رحمتی، برآبادی و حیدرنیا (۵۰) بیان می‌دارد که تحصیلات همسر از دو جهت مهم است یکی به دلیل آنکه تحصیلات بالاتر، شغل بهتر و وضعیت اقتصادی بهتر را نوید می‌دهد و دیگری آنکه از توانمندی هوش و فهم فرد نیز اطلاع می‌دهد. تحصیلات معمولاً همچون شاخصی در نوع فرهنگ، اندیشه و جهان بینی انسانهاست و از اینرو حتی در نوع انتخاب زوجین و ترجیحات سلیقه ای آنان نیز تاثیر گذار خواهد بود. وجود فرزند یکی دیگر از مضامین فرعی مشخص شده در این پژوهش می‌باشد و از عوامل زمینه ساز شادمانی زناشویی شناخته شد. به تبع ورود عضو جدیدی همچون فرزند به خانواده ضمن دمیدن روح تازه ای از نشاط و شادکامی، مسئولیت‌هایی را نیز با خود به همراه دارد که می‌تواند زندگی مشترک را از یکنواختی خارج نماید. از طرف دیگر حضور فرزند می‌تواند تلاشی مضاعف همراه با امید برای زوجین به همراه آورد چرا که در این شرایط تامین شرایط مطلوب زندگی برای فرزند و ایجاد محیطی امن و پر نشاط برای والدین اولویت می‌یابد. چهارمین مضمون فرعی دیگر در این پژوهش که به آن اشاره شده مضمون رفاه اقتصادی است. بدون شک وجود مشکلات اقتصادی متعدد، در بین زوجین می‌تواند از بسیاری جهات رضایت و شادمانی زناشویی را دستخوش تغییر کند. نبود امکانات رفاهی اولیه همچون مسکن و سایل نقلیه و تهیه مایحتاج از ابتدایی ترین مشکلاتی است که نبود رفاه اقتصادی به همراه دارد. گرچه در بین زنان شرکت کننده پژوهش رفاه اقتصادی به معنای وجود حداقل امکانات رفاهی در زندگی و نه تجمل گرایی بوده است اما اشاره داشتند که هر چه به میزان رفاه افزوده شود، به تبع در مهیا نمودن خدمات و امکانات برای خانواده تاثیر گذار است. اعتماد به نفس، خوشبینی به آینده، هم راستایی با تحولات جامعه از جمله مزایای فراهم بودن امکانات برای زوجین می‌باشد (۵۱). از محدودیت های پژوهش حاضر می‌توان به عدم حضور مردان در پژوهش اشاره کرد و از آن جایی که در پژوهش های متعدد اشاره شده است، رضایتمندی زناشویی در مردان بیشتر از زنان است احتمال آن می‌رود نگاه مردان به مقوله شادمانی زندگی زناشویی نیز متفاوت از زنان باشد، با توجه به اینکه نتایج پژوهش های کیفی تعمیم پذیری کمتری نسبت به پژوهش های کمی دارد لذا به عنوان دیگر محدودیت‌های پژوهش حاضر به شمار می‌رود. بنابراین پیشنهاد می‌شود در پژوهش های آتی این مقوله از نگاه مردان مورد توجه ویژه قرار بگیرد و هم چنین استفاده از برنامه آموزشی برای مشاوره پیش از ازدواج و زوج درمانی به منظور ارتقای کیفیت روابط زوجین برای یک زندگی همراه با رضایتمندی و شادکامی بیشتر توصیه می‌شود.

ملاحظات اخلاقی: ملاحظات اخلاقی به کار رفته در پژوهش حاضر عبارت بودند از تشریح کامل هدف کلی پژوهش برای زنان شرکت کننده، رضایت آگاهانه برای شرکت در مصاحبه‌ها، اطمینان از رازداری محققین و تعهد به محرمانه ماندن اطلاعات شخصی، تخصیص کد به هر یک از شرکت کنندگان و عدم استفاده از نام آنان. شایان ذکر است که جهت اجرای این پژوهش، کد اخلاق به شناسه [IR.KASHANU.REC.1402.017](https://sanad.iau.ir/fa/Journal/fhj/Article/1186804) از کمیته اخلاق در معاونت پژوهش دانشگاه کاشان اخذ گردیده شد.

سهام نویسندگان: نویسنده مسئول فرایند پژوهش را مدیریت نموده است.

حمایت مالی: این مقاله تحت حمایت مالی هیچ سازمانی نبوده است.

تعارض منافع: یافته‌های این مطالعه هیچ‌گونه تضاد با منافع شخصی و سازمانی ندارد.

قدردانی: از کلیه زنان که در اجرای این پژوهش همکاری داشتند تقدیر و سپاسگزاری می‌شود.

منابع:

- 1- Heidary M. Examining the multi relationships among life satisfaction, marital satisfaction and sexual satisfaction with the life quality improvement of married women in Abadeh City. *Quarterly Journal of Woman and Society*. 2016 Feb 20;8(32):205-28. [In Persian]
- 2- Dare SE, van Dijk WW, van Dijk E, van Dillen LF, Gallucci M, Simonse O. How executive functioning and financial self-efficacy predict subjective financial well-being via positive financial behaviors. *Journal of Family and Economic Issues*. 2023 Jun;44(2):232-48. <https://doi.org/10.1007/s10834-022-09845-0>
- 3- Pourmeidani S, Noori A, Shafti SA. Relationship between life style and marital satisfaction. *Journal of Family Research*. 2014 Jan 1;10(3):331-44. [In Persian]
- 4- Lawrence EM, Rogers RG, Zajacova A, Wadsworth T. Marital happiness, marital status, health, and longevity. *Journal of Happiness Studies*. 2019 Jun 15;20(5):1539-61. <https://doi.org/10.1007/s10902-018-0009-9>
- 5- Johnson DR, Wu J. An empirical test of crisis, social selection, and role explanations of the relationship between marital disruption and psychological distress: A pooled time-series analysis of four-wave panel data. *Journal of marriage and family*. 2002 Feb;64(1):211-24. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2002.00211.x>
- 6- Ragul L, Thenmozhi S. Relationship between Communication Pattern and Marital Happiness of Army Couples. *Mind and Society*. 2023 Mar 31;12(01):67-73. <https://doi.org/10.56011/mind-mri-121-20238>
- 7- Yadav S, Srivastava SK. A study of marital satisfaction and happiness among love married couples and arrange married couples. *International Review of Social Sciences and Humanities*. 2019;9(8):624-31.
- 8- Rajaei A, Daneshpour, M & Robertson J. The effectiveness of couples therapy based on the Gottman method among Iranian couples with conflicts: A quasi-experimental study. *Journal of Couple & Relationship Therapy*. 2019; 18(3): 223-240. [In Persian] <https://doi.org/10.1080/15332691.2019.1567174>
- 9- Amato PR. *Alone together: How marriage in America is changing*. Harvard University Press; 2007 Jan 15.
- 10- Pagani AF, Parise M, Donato S, Gable SL, Schoebi D. If you shared my happiness, you are part of me: Capitalization and the experience of couple identity. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2020 Feb;46(2):258-69. [In Persian] <https://doi.org/10.1177/0146167219854449>.
- 11- Galambos NL, Krahn HJ, Johnson MD, Lachman ME. The U shape of happiness across the life course: Expanding the discussion. *Perspectives on Psychological Science*. 2020 Jul;15(4):898-912. <https://doi.org/10.1177/1745691620902428>
- 12- Tanzer JR. Developing authentic happiness: Growth curve models to assess lifelong happiness. *The Journal of Positive Psychology*. 2021 Jan 2;16(1):11-9. <https://doi.org/10.1080/17439760.2019.1689419>
- 13- VanLaningham J, Johnson DR, Amato P. Marital happiness, marital duration, and the U-shaped curve: Evidence from a five-wave panel study. *Social forces*. 2001 Jun 1;79(4):1313-41. <https://doi.org/10.1353/sof.2001.0055>

- 14- Kamp Dush CM, Taylor MG, Kroeger RA. Marital happiness and psychological well-being across the life course. *Family relations*. 2008 Apr;57(2):211-26. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2008.00495.x>
- 15- Rauer A, Sabey AK, Proulx CM, Volling BL. What are the marital problems of happy couples? A multimethod, two-sample investigation. *Family process*. 2020 Sep;59(3):1275-92. <https://doi.org/10.1111/famp.12483>
- 16- Fuladi A Shokri, M. The effectiveness of positive mindfulness training on marital happiness, hope and social well-being of women on the verge of divorce. *Social Psychology*. 2022;(63) : 63-49. [In Persian]
- 17- Qashlaji S, Alivandi WM, Ismailpour K & Azmoudeh, M. The effectiveness of behavioral-relational therapy group on marital happiness and positive self-talks of women with marital heartbreak. *Cognitive Analytical Psychology Quarterly*, 2021;12(46): 119-133. [In Persian]
- 18-Kian F, Etemadi A, Bahrami F. The effectiveness of emotional group couple therapy on couple attachment and marital happiness. *Knowledge and Research in Applied Psychology*. 2019; 21(1): 72-83. [In Persian]
- 19-Azaldin F, Rahimian Boger A, Moadhdian A & Sotoude Asal N. The effectiveness of emotional therapy on marital happiness and sexual performance of couples. *Journal of Disability Studies*. 2019;10: 230-230. [In Persian]
- 20- Behjat A Mohammadabadi F, Azazi Bojanvardi A, Chenarani H Ismaili M. The effect of positive couple therapy on marital happiness, marital intimacy and social anxiety of couples seeking divorce. *Social Psychology*. 2019; 8(55): 99-89. [In Persian]
- 21-Karbalai Saleh S, & Dasht-Bozori Z. The effectiveness of positive group education on marital happiness, resilience and life satisfaction in parents of children with special needs. *Psychiatry*. 2019; 8 (1):60-71. [In Persian]
- 22-Shafiei Z, & Jazairi R. Investigating the effect of spirituality education with emphasis on Islamic teachings on marital happiness of married women. *Islamic Journal of Women and Family*. 2017; 6(1): 29-46. [In Persian]
- 23- Abdul Qadri M, Kafi S M, & Beshrpour S. Investigating the effectiveness of positive psychotherapy on marital adjustment and happiness in women with marital conflicts. *Clinical Psychology Achievements*. 2016; 3(1): 59-72.
- 24-Eisanejad A, Ahmadi SA, Bahrami F, Baghban A, & Shoja Haidari M. Investigating the effectiveness of relationship enrichment training on improving couples' marital happiness and optimism. *New Psychological Research Quarterly*. 2009; 6(21): 129-149. [In Persian]
- 25-Nowrozi Z. Prediction of marital happiness based on spiritual intelligence and cognitive regulation of emotion in working women. *Applied Research in Behavioral Sciences*. 2022;14(51): 62-49. [In Persian]

- 26- Abedini M, Asadi Mujareh S, Avarideh S & Mirblok Bozori A. Prediction of sincere attitude and marital happiness based on self-compassion and communication skills in married female students. *Journal of Psychological Research*. 2021;23(2): 95-118. [In Persian]
- 27- Sandhya S. The social context of marital happiness in urban Indian couples: Interplay of intimacy and conflict. *Journal of Marital and Family Therapy*. 2009 Jan;35(1):74-96. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2008.00103.x>
- 28- De Paola J, Pirttilä-Backman AM. Are we bad winners? Public understandings of the United Nations' World Happiness Report among Finnish digital media and their readers. *Public Understanding of Science*. 2023 Jan;32(1):20-39. <https://doi.org/10.1177/09636625221132380>
- 29- Ranjabr M.P. Comparing the effects of emotion-based couple therapy (EFCT) and solution-couple therapy (SFCT) on happiness and dysfunctional marital communication attitudes. Unpublished master's degree in counseling, Allameh Tabatabayi University. 2012. [In Persian]
- 30- Locke HJ, Wallace KM. Short marital-adjustment and prediction tests: Their reliability and validity. *Marriage and family living*. 1959 Aug 1;21(3):251-5. <https://doi.org/10.2307/348022>
- 31- Haring M, Hewitt PL, Flett GL. Perfectionism, coping, and quality of intimate relationships. *Journal of marriage and family*. 2003 Feb;65(1):143-58. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2003.00143.x>
- 32-Kiani Chalmardi AR, Shahbazi N, Jahanbakhshi Z, Ahmad Boukani S. Prediction model of women's marital satisfaction based on parental intervention, perception of the family of origin, parents' marriage, adverse childhood experiences, depression and communication patterns. *Family Studies*. 2022; 18(2): 285-265. [In Persian]
- 33- Yip PS, Yousuf S, Chan CH, Yung T, Wu KC. The roles of culture and gender in the relationship between divorce and suicide risk: A meta-analysis. *Social Science & Medicine*. 2015 Mar 1; 128:87-94. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2014.12.034>
- 34-Khodadadi Sangdeh C. Nazari, A M. and Ahmadi K h. Prediction of successful marriage: the role of effective marital factors based on cultural-social context. *Strategic studies of sport and youth*. 2014; 14(29): 108-97. [In Persian]
- 35- Beheshtian M. Comparison between demographic, cultural and religious variables of ordinary couples and divorce applicants in Tehran in 2013. *Cultural Sociology*. 2013; 5(2): 37-53. [In Persian]
- 36- Mantaziri R. The role of couples' families in compatibility, stability and marital satisfaction of spouses: a review study. *Development of Psychology*. 2022;11 (1): 210-199. [In Persian]
- 37-Afkri F, Bahrami F, & Fatehizadeh M S. Examining the existing damages in the interaction of parents with their married children. *Culture of Counseling and Psychotherapy*. 2013; 5(18): 25-50. [In Persian]
- 38- Markman HJ, Hawkins AJ, Stanley SM, Halford WK, Rhoades G. Helping couples achieve relationship success: A decade of progress in couple relationship education research and practice, 2010–2019. *Journal of Marital and Family Therapy*. 2022 Jan; 48(1):251-82. <https://doi.org/10.1111/jmft.12565>

- 39- Gopal CR, Valarmathi D. Marital Compatibility and Their Relationship to Personality among Arranged Marriage Couples and Love Marriage Couples—A Pilot Study. *Annals of Tropical Medicine and Public Health*. 2020;23:231-503. <https://doi.org/10.1002/ijop.12622>
- 40- El-Mneizel A, Al Gharaibeh F, Majed Al Ali M. Marital Compatibility in the UAE Society among a Sample of Households in the Emirate of Abu Dhabi (UAE). *Inf Sci*. 2022 Jul;11(4):1225-38. <http://dx.doi.org/10.18576/isl/110422>
- 41- Birditt KS, Turkelson A, Polenick CA, Cranford JA, Blow FC. Alcohol use and blood pressure among older couples: The moderating role of negative marital quality. *The Journals of Gerontology: Series B*. 2022 Sep 1;77(9):1592-602. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbac015>
- 42- Kanter JB, Lavner JA, Lannin DG, Hilgard J, Monk JK. Does couple communication predict later relationship quality and dissolution? A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*. 2022 Apr;84(2):533-51. <https://doi.org/10.1111/jomf.12804>
- 43-Shah Moradi Z, Zargham M, & Agha Yousfi A. The effectiveness of increased physical activity along with verbal communication on life satisfaction of couples. *New Psychological Research Quarterly*.2022; 17(66) : 187-179. [In Persian]
- 44- Tan X, Ruppner L, Hewitt B, Maume D. Restless sleep and emotional wellbeing among European full-time dual-earner couples: gendered impacts of children and workplace demands. *Contemporary Social Science*. 2022 Aug 8;17(4):396-411. DOI: 10.1080/21582041.2022.2033305
- 45- Huang CY, Shen AC, Li X, Feng JY. Happy parents, happy kids: Marital happiness, parenting styles, and children's behavioral outcomes in Chinese societies. *Family Relations*. 2024 Jul; 73(3):1763-80. <https://doi.org/10.1111/fare.12997>
- 46- Liu Y, Upenieks L. Marital quality and well-being among older adults: A typology of supportive, aversive, indifferent, and ambivalent marriages. *Research on Aging*. 2021 Oct;43(9-10):428-39. <https://doi.org/10.1177/0164027520969149>
- 47-Saleh DA. Prevalence and Impact of Marital Sexual Relationship-Focused Premarital Counselling on Sexual Satisfaction among Married Women. *Journal of Psychosexual Health*, 2023;5(4): 216-221. [In Persian]
- 48- Liu Y, Upenieks L. Marital quality and well-being among older adults: A typology of supportive, aversive, indifferent, and ambivalent marriages. *Research on Aging*. 2021 Oct;43(9-10):428-39. <https://doi.org/10.1177/0164027520969149>
- 49-Waldkhani M, Mahmoudpour A S, Farah Bakhsh K,& Salimi Bejstani H. The effect of marriage age, spouse selection patterns and the age difference of couples on the quality of married life of women in Tehran. *Clinical Psychology Studies*. 2015; 7(25): 173-190.
- 50-Rahmati M, Barabadi H A, Haydarnia A. The effect of the couple's relationship enrichment program based on the project "Better Life Time for Husbands and Wives" on the marital adjustment of women with early marriage. *Culture of Counseling and Psychotherapy*.2019; 11(41): 285-235. [In Persian]
- 51- Dargahi H, Ghasemi M, Biranvand A. Economic and social factors affecting divorce in Iran with emphasis on commercial periods, education and employment of women. *Economics and Modeling*.2017; 9(4) : 95-120. [In Persian]